

HÁRMAS-KÖRÖS

© HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT ©

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
C S E R N U S M I H Á L Y
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endröd, Széchenyi u. 2 sz.

HIRDETÉSEKET
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Pünkösöd

Amikor a májusi nap felkel és ragyogó sugarai val elárasztja a szántóföldet, nem új magot hoz létre, hanem simogatásával melegeivel kikelti és növeli a földbevetett magot.

Krisztus, az evangéliumi magvető három évig szórta isteni örök igazságainak égi magvait apostolainak, hallgatóinak szívébe, de hogy e mag kikeljen és növekedve termést hozzon, ehhez a természetfölötti élet napsugarát, a kegyelem esőjét és harmatát az első Pünkösdkor leszálló Szentlélek árasztotta az apostolok és általuk az emberiség lelkébe.

Az apostolok három évig hallgatták és követték a Megváltót. Csodálkoztak bölcsességén, bámulták és Isten Fiának vallották csodás cselekedetei miatt, de félénk, bátortalan, durva emberi szívük nem volt eléggé fogékony, alkalmas az égi mag befogadására és kikeltésére.

A szenvedés óráiban gyáván elfutottak, sőt Péter, az első apostol még azt is letagadta, hogy ismeri Jézust.

Puhítani, átgymnázni, átízítenni kellett tehát lelküket. Ezt végezte a tüzesnyelvek alakjában reájuk szálló Szentlélek, s a félénk, gyáván elfutó apostolokból bátor hitvallók, Krisztus igaz tanaiért életüket is feláldozó hős vértanúk váltak. A Szentlélek kiáradó kegyelme az evangéliumi magnak életet, fejlődést, virágzást, érést és termést biztosított.

A pünkösdi tűz nem aludt ki az apostolokat befogadó terem falai között és nem hamvadt el Péter és apostoltársai lelkében.

Kiáradt a Szentlélek kegyelmének tüze az egész világra.

Az első ember földből formált, élettelen teste azonnal életre kelt, amikor a Teremtő Isten rálehelte Lelkét, hasonlóképpen a Krisztustól alapított egyház titokzatos, de élettelen teste is mozgásba jött és életre kelt, amikor az Isten Leleke az egyház első tagjaira rálehelte az élet, hit, bátorság és erő leheletét.

A Lélek tüze nem perzsel, nem pusztított, nem rombolt. Ez a tűz nem félelmet, nem rettegést, hanem ujjongást, lelkesülést, örömet váltott ki a megváltott embermilliókból. Ez a tűz bevilágítja azt az utat, mely a megtérő, bűnbánó embert a megbocsátó Istenhez vezet. Ez a tűz beragyogja azt a hét forrást, ahol az élet küzdelmeitől elfáradt, eltikkadt ember-zarándok életerőt, kitartást merít a lélekmentés kiméletlen harcában. Ez a tűz — a végtelenül irgalmas és jóságos Isten szeretetét árasztja ki a földre, hogy az emberi gonoszság, eltévelyedés, gyűlölködés és állatias ösztönélet sötét, hideg zuzmarás bolygó-odujában erőt nyerjenek és a szeretet jótékony melegét érezzék azok a Krisztust kereső és követni akaró jószándékú emberek, akik a közös emberi végcél szolgálatában egymást testvéries érzéssel segíteni, s egymásratalálva a krisztusi igazság hordozói, a pünkösdi kegyelem boldog élvezői és terjesztői kívánnak lenni.

Ne felejtjük el, hogy a pünkösdi tűz és kegyelem kiáradása idején az apostolok »valamennyien egy akaratú ugyanazon helyen valának!«

Az »ugyanazon hely« a

Szentlélek kegyelmeit őrző, közvetítő anyaszentegyház: Krisztus akaratának és igazságainak 1908 eszten-

dős, állandó, egyetemes hirdetője. Te is tagja vagy. Légy méltó fia.

—y.

Bárdossy László

Lapunk legutóbbi megjelenése óta Bárdossy László miniszterelnök bemutatkozott a politikai közelet arénájában. Mondani valóját feszült figyelemmel leste-várta város és falu egyformán. Nem is csalódtunk!

Tudtuk azt, hogy a diplomáciai csatater legveszélyesebb zónájában végezte — rendkívüli fontos, éles elmét és átlátó diplomácia érzéket kívánó külpolitikai munkáját. S hogy mily nagyszerűen oldotta meg súlyos feladatkörét, azt Kormányzónk bizalmából, mellyel az új magyar élet teljes formálását, Teleski Pál örökének őrzését reabizta, tudtuk meg.

A magyarság tisztelete, rokonszenve és bizalma fogadta Bárdossy Lászlót — a rendkívüli kötelességvállalás perceiben, a megnyugvás és hűséges ragaszkodás érzületével övezte program beszéde nyomán, amelyből kemény akaratú, becsületes jószándékú, a régi nemes hagyományokat ápoló és tisztelő, az új rend és új életkivánságokat teljesíteni akaró komoly, igaz férfiú arculatában mutatkozott be az ország színe előtt.

Beszédéből kisugározni láttuk azt a vezérfonalat, hogy kül- és belpolitikai vonatkozásban egy vezéreszmét ismer és szolgál: a magyarság érdekét és jövőjét.

Mindent e kétkaru mérlegre tesz és fontol meg, Barátainknak tekinti azokat, akik megértéssel és igazságos belátással vannak nemzetünk iránt, ellenfélnek pedig minden hangos szólam ellenére is azokat, akik a magyar nemzet és a független, szabad, nagyobb szentistváni állam érdekében keveset vagy semmit sem tettek.

Hűség és viszontszolgálat külső barátaink iránt, a nemzet belső erőinek felfokozása minden vonalon — uralkodó iránytűje célkitűzéseinek.

Az utolsó kétévtized alatt még egyetlen miniszterelnök se beszélt oly keveset és ritkán, mint Bárdossy László.

De még ezt is javára írjuk. Kevés beszéd. érett megfontolás megingathatlan meggyőződés és tétovázás nélküli gyors cselekvés a mai idők követelménye az ország vezetőinél.

Bevéstük szívünkbe azt a rögzítést is, hogy nem az a fontos, mennyit, hanem »hogyan cselekszünk«.

Bölcs és helyes beszéd. A félmegoldások, kapkodások, naiv kísérletezések és a gyakorlati étellel szöges ellentétben álló »zöldasztal-kitalálások« gyakran többet ártanak, mint használnak. A társadalmi béke és haladás alappillére az, hogy minden részteg méltányos elbánás, arányos teherviselésben, de ugyancsak hasonló kedvezményekben is részesüljön.

A kormánynak egyik legfőbb figyelmét képezze az, hogy legközvetlenebb munkatársai, akár a törvények és rendeletek alkotói, akár annak végrehajtói utján a kormány, s a parlament retortáján keresztül ment javaslatok intenciói a lehető leggyakorlatibb és legkönnyebben megvalósítható formában kerüljenek végrehajtásra. Ne tévedjenek a paragrafusok dzsungelébe és ne áldozzák fel a nép egyedeinek csoportjainak jogos világos érdekét bürokratikus sémáknak.

A Miniszterelnök megállapítását, hogy az legyen a lényeg: »hogyan dolgozunk«, természetesen elsősorban az ott fenn-
tiekre és nemcsak a vidék szellemi és fizikai munkásainak kívánatos csúcsteljesítményére értjük. Meg vagyunk győződve, hogy e felfogásunk azonos a kormányelnök kivánságával is.

Bárdossy rövid miniszterelnöki pályafutása — nagyszerű

előjátékkal: Bácska felszabadulásával kezdődött. A magyarság ezeréves szekere a trianoni völgyből ismét egy régi, drága földre: a délvidékre rohogott be. Délen is tisztult a láthatár. A köd itt ott még borong, de már dereng mindenfelé.

Nemzeti egység, komoly felelősség, a rendkívüli idők pa-

rancsolta takarékoság és tökéletes munka teljesítmény minden vonalon azok a kívánságok, amelyeket Bárdossy László a nemzet fiától jogosan elvárhat: áldozatos, nemzetvédő munkájáért. A magyarság színe-java fel is ajánlja ezt a kormányelnöknek.

Valóban keresztények vagyunk?

Magyarország Biborosherceg-primása — egyik utóbbi klasszikus veretű beszédét lelkes örömmel és együttérző küszkeséggel olvasta az ország 10 millió katolikusa.

A hazafiúi aggodalom, mely a feldult családi tüzhelyek tizezreinek láttán kicsendült az ország első zászlósura ajkáról, a döbbenetes szánalom és irgalmas szeretetet, mely a nemzet főpapjának lelkét eltölti a »félárva« elképesztően növekedő hadserege iránt, kiket — a házassági elválás az apai vagy anyai szeretet gondoskodó melegétől, a pótolhatatlan szülői nevelés fel nem becsülhető értékeitől foszt meg, nyíltan — az ország és keresztény magyarság sorsáért, a nemzet életfájának megizmosodásáért vagy pusztulásáért — elsősorban felelős kormányzati vezetőkhez és magukat keresztényeknek hirdető politikai pártokhoz szólt, de a felébredés hatalmas kültzava volt az öntudatos keresztény magyarsághoz is, hogy milliók sorakozása, együttérző felfogása és elszánt követelése adjon erőt és visszhangot a nép jövőjét mentő és szolgáló, keresztény alapelveken nyugvó jogos és megoldható kívánságnak.

Dr. Serédi Jusztinián herceg-primás ékes okfejtéssel ismételtén mutatott rá arra, hogy a régi szabadkőműves-liberális politikai irányzat káros alkotásai között alig volt egy is eredményekben oly fajgyöngítő és nemzetpusztító hatású, mint a »kötelező polgári házassággal együttesen törvénybe foglalt elválások megkönnyítése«, mely a hitvesi hűség sárbatiprásának, a családi élet tisztasága könnyelmű feldulásának nyitott tágkaput, de ugyanakkor durva arculütése is volt Krisztus tanításának a házasság isteni intézményéről és szentségi jellegéről.

Két hónapig vártuk — az illetékesek választát — a katolikus közvélemény hivatott képviselőjének: a Biborosherceg-primás sürgető kívánságára. Készséggel elismerjük, hogy gróf Teleky

Pál tragikus halála következtében beállott kormányváltás és minden más kérdést háttérbeszűrítő külpolitikai helyzet indokolt mérsékléssel szolgál. Mégis megnyugvással látnók, ha legalább oly nyilatkozat történe, hogy a helyzet javulásával ez a kérdés is tárgyalás és elintézésre kerül.

Nem akarjuk hinni, de még csak feltételezni sem, hogy a ki-

Illetmény emelést és drágasági pótlékot

állapított meg a kormány csütörtökön megjelent rendelete a köztisztviselők, közalkalmazottak nyugdíjasok, valamint a magánalkalmazottak fizetésében.

A Teleky és a Bárdossy-kormány megértő, szociális politikájának bizonyítéka, hogy miután rendezte a munkásság kereseti bérvizonyait és rendes megélhetést biztosít az állam minden polgárának, aki dolgozni akar és tud, s miután közgazdasági és kereskedelmi politikájával jelentősen emelte a mezőgazdasági termékek és állatok árát, most végre sort kerített a köztisztviselőosztályra is.

Dicsérendő az a jelenség, hogy a fizetésrendezésnél erősen érvényesültek a családvédelmi szempontok. Régi kívánsága ez nemcsak az ország alsóbb tisztviselői-karának, hanem az adózó polgárság egyetemének is. Ismételtén elismerjük, hogy az új intézkedés erős haladást jelent a család- és gyermek védelem gyakorlati megerősítésében, de őszintén megmondjuk azt is, hogy még nem tökéletes a megoldás.

A magyar belpolitikának alapja és gerince a nemzetet alkotó család megerősítése és az ország katonai, gazdasági erejét, mai műszóval: a nemzet létszám szaporulat minden lehetőség felhasználásával való biztosítása.

fogástalan keresztény politikusból álló, s az egyháztól is százszázalékban támogatott kormány »keresztény jelzőjét és jellegét« csak a zsidótörvény megalkotásában és végrehajtásában látná kimerülni és ne szivlelné meg, s alkalmas időben ne teljesítene a »keresztény irányzattól« önként folyó, a közérkölc és családvédelem sziklaalapját képező reform megoldását, mely évtizedek óta a keresztény magyarság óriási többségének elemmentáris erővel dübörgő kívánsága és követelése is.

Ha valóban keresztények vagyunk és keresztény politikai irányt akarunk követni, akkor nem térhetünk ki a keresztény tanítások igazságainak és elvi követeléseinek mérlegelésétől és elfogadásától sem. Ha nem tesszük, el kell törölni a »keresztény« jelző használatát, mert a magyar egyenességgel és őszinteséggel »álkereszténység« össze nem fér.

—y.

dokolná az aránytalan eltolódást.

Hálás örömmel fogadjuk és hűséges kötelességteljesítéssel viszonozzuk a kormány megértő gondoskodását, de teljes megelégedést akkor váltott volna ki a rendelkezés, ha az valóban százszázalékosan méltányos és tökéletes volna. Bizton hisszük, hogy legközelebb, ha a viszonyok kívánják, e kérelmünk is meghallgatásra és méltánylásra talál.

Zarandi X. X. X. a nagyváradi új római katolikus püspök

Egyik fővárosi lap írja a következőket: A Vatikánvárosban hétfőn volt a titkos konzisztórium, amelyen XII. Pius pápa felolvasta a négy új püspök és a legutóbbi konzisztórium óta ki-nevezett püspökök neveit. A püspökök között szerepelt Nagyváradi új püspökének neve is. A »Nagyváradi« című lap vatikánvárosi értesülése szerint az új váradi püspök: Zarandi X. X. X. Jukandán, Zarandi X. X. X. akinek a pápa Szent László városának püspöki székebe emelt, Balmazújvároson, Debrecen mellett született, régi hitbuzgó katolikus család sarja és iskolai tanulmányait a miskolci szalézianusok gimnáziumában végezte. Gimnáziumi tanulmányai után az erfurti egyetem hittudományi fakultását látogatta és itt szerzett teológiai doktorátust. Tanulmányai elvégzése után a rendi Pince kolostorba került, ahol főként egyházi irodalommal foglalkozott. Egy idő óta Rómában működött Zarandi X. X. X. és ott érte most a Szentatya magas ki-nevezése. Illetékes hely megerősítését nem olvastuk.

Hirdetmény.

30. A Körös-Tisza-Marosi ármentesítő Társulat Békés-bábockai szakasza védtöltéseinek fűtermése az alábbi sorrend szerint lesz a helyszínen készpénz fizetés mellett értékesítve: Május 19-én hétfőn reggel 8 órakor a Halásztelki vasuti híd-től Endrőd felé estig a 8 számú Fazekaszugi őrházig, 20-án 7 órakor innen délig a 6 számú Gyoma-őrházig és onnan délután 2 órai kor folytatva estig a Gyoma-mezőberényi határig, 21-én 7 órakor Gyoma-mezőberényi határtól délig a 3 számú Köröstarcsai őrházig és onnan délután 2 órakor folytatva estig a védtöltés 7000 folyóméteréig, 22-én 7 órakor védtöltés 7000 folyómétertől Békés felé a békési élővizcsatorna zsilipéig, 23-án 8 órakor halásztelki vasuti híd-től Békésszentandrás felé délig a 12. Szentandrás-őrházig, onnan délután 2 órakor folytatva a védtöltés 68.500 folyóméteréig, 24-én reggel 9 órakor kezdődik a védtöltés 68.500 folyóméterénél és halad Ócsod felé délig a védtöltés 75.000 folyóméteréig, onnan délután 2 órakor folytatva bábockáig, vagyis a védtöltés 80.600 folyóméteréig.

Szent László sírjánál

A trianoni megcsonkítás bēna tehetetlenségében gyakran szállt fohászunk sóhaja a legvitézebb magyar szent király felé, hogy az igazságért és létért folyó sivár küzdelem hosszú bús magyar éjszakájában világító üstököse legyen a széthuzás nemzeti átkától szabadulni nem tudó magyarságnak.

Amikor az elrabolt részek magyarsága — az elvi és személyi harcok gyűlöletes forgatagában vergődő — »szabad testvérek« segítségét alig remélhette és egyeseket odaát a csüggedés észtompító ragálya a megalkuvás és reménytelen beletörődés karamjába terelt, a jobbak tekintete a hős magyar elődök tündöklő csillagát: Szent László dícső alakját kereste.

Lelkünk szárnyán átrepültünk a trianoni határon és megzörgettük a nagyváradi sírbolt ajtaját: ébredj, kelj fel álmaidból Szent László! Mutasd meg a kiutat a szégyenteljes, önmagunk okozta nemzeti összerokadásból! Állj az élre, hogy a magyar megtalálja újra régi önmagát, erőinek, talpraállásának egyetlen forrását: tiszta erkölcsét termő ősi keresztény hitét és legnemesebb kötelességtudatát: hazájának és fajtájának áldozatos, munkás szolgálátát és cselekvő szeretetét.

És nem imádkoztunk hiába. A magyarság fája, melynek a világháború és szétdarabolás után csak gyökerei maradtak meg, újra terebélyes fává nőtt és ki virágzott.

Szent László segítő pártfogását mentünk megköszönni a váradi Szent László — bucsuünnepségre hálásszívű, hitvalló endrődi magyarok is. A nehéz közlekedési viszonyok miatt csak kétszáz »roham-csapatunk« tiszteleghetett a »kegyes király« előtt, aki — miként az ékesszavú Molnár János prelátskanonok szívünkbe véste: minden időre a magyar nép eszménye, ragyogó álma, a magyar faj büszkesége és örök példaképe marad.

Szent László lelkének gazdag erénykertjéből mindenki szakított egy-egy virágszálat magának. Egyik a szigorú, de igazságos törvényeket hozó bölcs királyt szemlélte, másik a félelmetes és győzedelmes hadvezért bámulta, harmadik a népét az önfeláldozásig szerető, fáradhatatlan buzgalmu, nemes szívjóságu férfiut csodálta, többen a nagyságában is alázatos, katolikus hitét állhatatosan gyakorló, Jézus Szíve szerint élő igaz embert látta benne.

Adná Isten, hogy Szent László hite és hazaszeretete — miként hajdan, most is fegyelemre,

odaadó munkára, egyéni és faji gyöngeségeinek megtisztítására, ősi hitének élővalósággá tevésére, családi és társadalmi élete puritán egyszerűségének és erkölcsi tisztaságának megőrzésére,

magyar törzsökének különleges becsülésére és hűséges szolgálatára indítaná és serkentené a magyarság minden sarját. Ezért mentünk, ezért könyörögtünk Szent László sírjánál.

A váradi bucsu

A felszabadulás ünnepére nem tudott eljutni az endrődi esperesi kerület hívő tábora. Már akkor elhatároztuk, hogy most husvét utáni IV. vasárnapon, Szent László-király egyházi ünnepségén pótoljuk a hódolat és tisztelet nyilvános megvallását a váradi püspöki székesegyházban őrzött Szent Király ereklyéje előtt.

Baiczai Beliczey Miklós, Békésvármegye közkedvelt főispánja járt el a MÁV vezetőinél hogy különvonaton mehessünk a váradi bucsuünnepségre. A rendkívüli viszonyok és elfoglalt vasuti szerelvények miatt nem engedélyeztek külön »filléres gyorsot«, s csak ismételt kérésre kisebb befogadó képességű »motorvonatot«. Emiatt maradtak el a testvér-egyházközségek hívei, akik hasonló buzgósággal vágytak a váradi zarándokuttra.

A községi előljárási képviselőtestületben Harsányi László főjegyző, Matuska István előljáró és Harnos Lajos tisztviselő, az egyházközségi képviselőtestület részéről Varju József alelnök, Vaszkó Pál, Kovács Ferenc, Hunya E. Mátyás, Luda Lajos, Dinya Imre és Elek János tagok, Orbók József titkár-gondnok, Kovács Mátyás, Klinghammer László és Bencze József igazgatók, Kappel Károly ellenőr, a polgári iskolai tantestület részéről dr. Csókási Béla igazgató és dr. Maác Jánosné igazgató helyettes, a tantestület s az egyházközségi szervezetek és hitbuzgalmi egyesületek buzgó tagjai alkották zömét a kétszáz tagu bucsuseregnek.

Az előző napi eső nagy szomorúsággal töltötte el a kislelkűek szívét. Egymásután keresték fel a zarándok-csoportot vezető apátplebánost, hogy a folyton erősödő esőzés miatt indulunk-e? Szent László jó időt eszközöl ki holnapra, feltétlenül indulunk, biztatta hiveit a plebános. Reggel fél 5 órakor — négy jelentkező kivételével — valamennyi zarándok ott volt a gyomai állomáson. Lakatos István MÁV állomásfőnök szíves intézkedése után 5 órakor indult el — a sereg Várad felé, ahová félkilenc órára értünk.

Az állomáson dr. Hosszu László theológiai tanár, volt endrődi káplán rendelkezésére kispapok vártak és vezették a bucsusmenetet a váradi püspök hatalmas és nagymultu palotájába, ahol

mosolygó szeretettel dr. Schriffert Béla apostoli kormányzói helynök fogadta — »a nagyváradi püspök pásztorbotja egyik gyöngyének«: Endrődnek hívő seregét.

És az endrődi magyarok nagy álmélkodására megtörtént az, amit soha nem álmodtak és soha nem is hallhattak, a Helynök Ur Öméltósága — a püspöki palotában fogadta vendégül — a falu egyszerű, becsületos népet, s »Vacerország fiai és leányai« abban a gyönyörű, tünteményes szép és nagy ebédelőben »ütötték fel sátorukat« és ott érkeztek, ahol a világháború idején Széchenyi Miklós gróf boldog emlékü váradi püspökünk vendégül látta IV. Károly magyar királyt, s ahol még előbb Schlauch biborost tisztelte meg látogatásával I. Ferenc József királyunk.

Édesapa nem fogadja nagyobb szeretettel réglátott gyermekét, mintahogy megbecsült és megtisztelt bennünket a püspökhelyettes ur, mondták a férfemberek. »Lássák, ez a szentek egyessége«, vetette közbe az egyik jámbor asszony. Ez a katolikus egyház igaz demokráciája toldotta meg az egyik politikus magyar. »Mi egy iskolateremmel is beértük volna, s hogy ilyen felmagasztalásban részesültünk, ezt nem érdemeltük meg és a hálánkat soha le nem róhatjuk a Méltóságos Püspök Ur iránt, akit az Isten sokáig éltesen és tartson meg püspöki trónusán« szögezte le a hívek véleményét Vaszkó Pál gazdahivünk.

A kitüntető elszállásolás után a székesegyházba vonultak híveink, ahol szentgyónás és szentáldozásban hódoltak az Oltárszentségben élő Krisztusnak, majd nagy lelkiépüléssel hallgatták a Fiedler István ny. váradi püspök által felajánlott ünnepi szentmisét és az egykori endrődi káplán, most nagyváradi prelátskanonok: Molnár János hazafias izzásu, hitetverő, magával ragadó szentbeszédet.

Az ünnepi szentmise végeztével — a székesegyház előtti térségen szépen rendezett körmenetben hordta körül Fiedler püspök Szent László Király ereklyéjét, amelyen a mintegy 8-10.000 emberből álló hatalmas sereg Szent Lászlóról szóló régi, patinás magyar énekek zengésével hódolt nagy Patrónusának.

A délelőtti felemelő egyházi ünnepség lezajlásával, többen a Szigligeti-színházban rendezett művészi magas színvonalu »Szent László emlékhangversenyre« siettek; az endrődiek nagy csoportja pedig a közeli olasz temetőbe vonult — kegyelet és háládoját leróni Endrőd egykori híres plebánosainak: Schiefner Ede, Grócz Béla és Zelinka János prelátskanonok sírjánál. Megható látvány volt, amikor az idősebb endrődi férfiak és nénikék könnyes szemmel imádkoztak a régi endrődi iskolákat építő, »nagyerkölcű, de igazságos« Schiefner és a szelid, minden szegényt támogató »Grócz főúr« siremlékénél. A jó »Aztán bácsi« sírját hiába kerestük. Később tudtuk meg, hogy Nagyvárad egyik külváros részén általa építtetett katalintelepi templomban várja a feltámadást. Az öregek sok érdekes és tanulságos esetet meséltek el régi lelkipásztoraik életéből, akik hármán 70 esztendeig hintették az evangélium magvait a fogékony endrődi lelkekbe és őrizték éber figyelemmel számban és erényben növekedő nyujakat a hitetlenek és a köröskörül máshitűek ellentétes behatásai ellen. Látható elérékényüléssel és meghatódottsággal bucsuztunk régi plebánosaink sírjától. Az idősebbeket ők keresztelték, eskették, a fiatalabbak pedig szüleiktől, ősiektől hallották sokat emlegetni a kiváló papiéletű és működésükben áldásos eredményt mutató Krisztus papjait. Ez is a szentek egyessége, mondta Veron néni.

A püspöki diszteremben elköltött izes ebéd után többen ismerőseik és rokonaik látogatására indultak, majd 3 órakor a régi Szent László templomban gyülekeztek vecsernyére. Innen átvonultunk a görög katolikus püspöki templomba, s visszaindulva — Nagyvárad középületeinek szemlélése után — az olasz templom szépségeiben gyönyörködtünk.

Öt felé járt az idő, amikor a püspöki palotához érkezünk és megköszönve Schriffert apostoli kormányzói helynök ur lebilincselő kedvességét és irántunk tanusított, meg nem érdemelt jóságát, kivonultunk a vasútállomásra, ahová Molnár János prelátskanonok és dr. Hosszu László theológiai tanár kísérték el zarándok-csapatunkat.

Este 9 órára értünk szerencsésen haza. Utunk régi, öreg templomunkba vezetett, ahol imádatos hálát adtunk a Mindenható Isten segítő jóságáért, s áldását kértük azokra, akik a kegyelem — közvetítés és szíves gondoskodás törődésével figyelmes szeréffettel felédhetetlené tették az első, de nem utolsó váradi bucsu gyönyörű és vallásos elmélyülést szerző élményeit.

KATOLIKUS AKCIÓ

A Katolikus Akció 1941—1942 évi munkaprogramja.

Vezérgondolatunk:

»Mindnyájan Szent István országáért!«

Mire van leginkább szükségünk:

apostoli köztudatra,
világos fejekre,
alkalmas vezetőkre,
céltudatos cselekvésre.

E törekvéseket és teendőket így részletezzük:

I. Apostoli köztudatot!

Már vannak apostoli egyéniségek, akik csoportokba igyekeznek tömörülni az egyházközségi életben belül. De még mindig elszigetelt jelenségek, ha szembeállítjuk az elhanyagolt nagy közvéleménnyel. Hódító erő akkor lesz, a magyar katolicizmus, amikor nemcsak apostoli egyéniségei lesznek, de apostoli köztudat fog kialakulni. Már ezen az uton haladunk, de ez a feladat — ahogy évek óta hangoztatjuk — olyan nagy, olyan korszakos, hogy ezt csak évek szivós, fokozatos munkája tudja elérni.

Vannak még rétegek, ahol az apostoli tudatot fel kell ébreszteni.

Van, ahol már felébredt, csak tovább kell mélyíteni.

És általában az egész katolikus, sőt magyar közéletben a katolikus apostoli tudatot ki kell szélesíteni.

II. Villágosságot teremteni.

Cél: Apostoli köztudat lehetőleg megalapozott világos hátter nélkül. A közéletünkben főleg a morális síkon uralkodik zavar, homály úgy az alapelvek, mint a gyakorlat terén. A magyar katolicizmus akkor fog impozáns erővel fellépni, ha minden egyházközségben minden vezető egyéniség világosan tud megfelelni az égető morális kérdésekre és az egész közösségtisztán lát a problémák zürzavarában. Nem szükséges külön hangsúlyozni, mekkora zavarok uralkodnak e téren egész Európában és ennek hatásaként nálunk.

Az utolsó két esztendőben a katolikus dogmatika ismeretében merült el az egész ország. Ehhez kapcsolódva az 1941—42. munkáévré a katolikus erkölcs-tan megismertetését tűzzük ki feladatunk.

III. Alkalmazható vezetőket.

Cél: A tömegek mozgáshoz mozgatók kelljenek. Az elmentábor szervezettségével szemben a papság egymagában nem veheti fel eredményesen a har-

cot, már csak számának csekélyisége miatt sem. Szaporítani kell a vezető munkatársak számát. Azt mondotta XI. Pius: »Kézenfekvő, hogy a világiak erőteljes támogatásával a papság tevékenysége több gyümölcsöt fog hozni és több olyan hívőhöz is el fog jutni, akik különben sohasem merithettek volna hasznot az igehirdetésből s a hivatalos egyházi szolgálatból.«

Ügyes, tájékozott és lelkes vezetőkre van tehát szükségünk úgy az egyházközségekben, mint az espereskerületi tanácsokban és az egyházmegyei központokban.

1. Az egyházközségi vezetők (képviselőtestületi tagok, egyesületi vezetők) részére háromnapos zárt vagy féligzárt lelkigyakorlatot kérünk. E lelkigyakorlatok távlatában és alapvetésében ismertessük meg vezető embereinkkel azt, hogy milyen eszközökkel kell előbbre vinniük Krisztus ügyét egyházközségükben.

IV. Erőteljes cselekvéseket.

Az A. C. végső fokon nem más, mint eleven egyházközségi élet. Azért az egyházközségek bizottságai vezetése mellett s a rendelkezésre álló eszközökkel mindent kövessenek el:

hogy a hívek a szentmisehallgatással szenteljék meg a vasárnapot,

hogy szorítsák ki az egyházközség területéről a jó erkölcsöt sértő jelenségeket (pl. rossz film, színelőadás stb.),

hogy katolikus szellemű vagy legalább is arra nem ártalmas filmek és színelőadások kerüljenek híveink elé,

hogy a katolikus sajtó terjesztéséért erélyes akció induljon,

hogy műveljék a szeretet cselekedetét különösen a sokgyermekes családokért,

hogy meglegyenek és virágozzanak a feltétlenül szükséges egyesületek.

Ezen egyházközségi feladatokon túl még két országos mozgalmat indítunk el:

Egyet a káromkodás, e szörnyű magyar betegség ellen.

Egy másikat: a vasárnap megszenteléséért. A fennálló rendelkezések ugyanis nem teszik lehetővé a teljes vasárnapi munkaszünetet. Püspökeink pedig megállapítják, hogy a hívek jelentős százaléka nem hallgat vasárnaponként szentmisét. Ha pedig megtörik az oltár közössége miaként lehetne köztünk a szeretet

közössége s következőleg egészséges nemzeti közösség.

Harcot indítunk tehát a vasárnap megszenteléséért s a teljes vasárnapi munkaszünet kivívásáért.

Egyházi híradás.

Templom-ünnep. Az endrődi templom szentelési ünnepét május 11-én, a vasárnapi szentmisét ajánlottuk föl hálaadásul Istennek és engesztelésül az építő endrődi ősökért.

Május 19-20-21-én keresztjáró körmenetben vonulunk a gyomavégyi, vásártéri a kocsorhegyi keresztekhez. Künn az utakon, templomunk és otthonunk falain kívül száll bünbánó énekünk és könyörgő imánk a Mindenható felé, hogy saját és embertársaink vétkeiktől felgerjedt haragját engeszteljük, s a reánk jogosan nehezülő bajok, fájdalmak, nyomor, csapás és gyűlölködő békeketlenség súlyos terhét enyhítsük.

Áldozócsütörtökön a kondorostanyai iskolák »zsengéi« járulnak első szentáldozáshoz. Az egyházközség többi iskoláiban betegség, vagy más ok miatt elmaradt tanulók szintén e napon vezetendők az Ur Jézus áldott szent testéhez.

Halló! Halló! Van-e még olyan szerencsétlen atyánkfia közöttünk, aki lelkének piszkát és mocsokját »feltve örzi« és gyáván meglapulva nem mer nyílt, öntudatos, bünbánó lélekkel Jézusához közeledni?! — Jobb ma, mint később! — Ki tudja, holnap lehet-e még?!

Áldozócsütörtökön rendezik iskoláink az »Anyák Napját.« A gyermekek lázas szorgalommal készülnek e gyönyörű és meghatározó ünnepre. A sok, aprógyermekes szegény anyák elismerésben és jutalomban részesülnek,

Hősök-napját ünnepli az ország magyar népe május utolsó vasárnapján. Endrődön délelőtt 10 órakor ünnepi nagymisére gyűlnek a község társadalmi egyesületei, majd ezt követően a hősök szobránál műsoros ünnepséget tartunk.

Kilenced a Szentlélek tisztelésére. Áldozócsütörtöktől egész Pünkösdik minden napon a második szentmise után imádkozunk a Szentlélek a Szentlélek Uristenhez, hogy kegyelmeit árássa ki az emberiségre, világossítsa értelmünket, hogy az üdvösségre vezető jót megismerhessük, erősítse akaratunkat, hogy azt — lelkünk javára — követni tudjuk.

Pünkösd-ünnepén, a Szentlélek apostolokra leszállásának emléknapján Krisztus anyaszentegyházának »születésnapját« tartjuk. Az első »egyházközséget« e napon szervezték Szent Péter és apostol-társai. Azóta megszakítás nélkül áll, él, működik az emberiség boldogítására Krisztus egy, igaz, minden ember befogadására hivatott és képes, az apostoloktól indított anyaszentegyháza. Tertullian már a II. században ezt írja: »Az egyház az apostoloktól van, az apostolok Krisztustól, Krisztus pedig az Istentől.« Az 1908 év óta fennálló krisztusi egyházba vezette magyarság népét Szent István. Az »Árpádok hitét« tartjuk és valljuk ma is — őseink nyomán járó katolikus magyarok.

Szentbármóság vasárnapjaig tart a husvét kötelező szentgyónás és szentáldozás határnapja. Szégyen, hogy a gyermeket — Isten IV. parancsában — kötelezni kell az édesapa és szülő édesanya tisztelésére, de méginkább felháborító és elszomorító, hogy az életét, egészségét, munkaerejét, örömeit, boldogságát Istentől nyerő embert parancsban kell kötelezni, hogy szívét-lelkét legalább évenként egyszer nyissa meg a bünei sokaságától megmenthető, érteszenvedő, keresztalált válláló isteni Megváltója előtt. De nem is érdemi »az eszes ember« nevet az, aki élete napjait ösztönös testi vágyai és állatias eldurvulásban pergeti le és nem akar gondolni arra, hogy a has és test zsarnok uralmát szolgálni emberhez nem méltó rabszolgai életsors. A magasabb emberi értelem és törekvő akarat hordozója az Istentől teremtett halhatatlan emberi lélek. Ettől vár megismerést, hűséget, imádat és viszontszeretet — az áldások osztogató Istene. Miért nem jöttök hát valamennyien hozzá? A számadást nem kerüli el a hívő lélek, de keservesen bünhődik majd az istentagadó hitetlen, vagy Krisztusával, saját lelkével nem törődő közönyös ember is: Te melyik közé tartozol?

Hitbuzgalmi egyesületek.

Szent Ferenc III. rendje május 18-án délután fél 4 órakor, az Oltáregyesület május 25-én délután fél 4 órakor, a Férfi-Liga május 31-én este fél 7 órakor, a Jézus Szive Szövetség június 2-án d. u. fél 4 órakor, a Leányegyesület június 5-én este fél 7 órakor tartják havi ájtatosságukat.

Urnep. Az Oltárszentség krisztusi rendelésének emléknapja. »Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!« és »Im Én veletek leszek a világ végezetéig!« E megváltói szavak és ígéret teljesül az Eucharistiában élő Krisztus köztünk tartózkodásával. Az anyaszentegyház a Krisztus szenvedéseire emlékeztető Nagycsütörtök helyett Urnapján dicsőíti, magasztalja és árasztja el az emberi szív hűsége szereztevel az Oltárszentségben velünk lakó Krisztust. Dél előtt 9 órakor ünnepi nagymisét tartunk, majd a világ négy táját jelképező négy sátorhoz kísérik dicsőítő énekkel az Oltárszentséget.

Külterületi szentmisék. Május 18-án a polyákhalmi és öregkerti Szent Imre iskolában, május 22-én a varjasi iskolában, május 25-én a csejti iskolában, június 2-án az öregkerti kápolnás iskolában, június 8-án a nagylaposi és csejti iskolákban, június 15-én a Szent Imre és polyákhalmi-kápolnás iskolákban mutatunk be szentmiséket.

Beteglátogatás. Gyengélkedő, templomba járni nem tudó és beteg hiveink havi gyóntatását és áldoztatását a belterületen június 3-án, a külterületen június 4-én végezzük. Bejelentések a sekrestyében történnek.

† Ujházi Miklós

Endrőd község nyugalmazott főkántora nincs többé. Ujházi Miklós, az Ur Jézus öreg dalnoka elnémult. A husvéti feláradási körmenet végén még utoljára elorgonálta a Te Deumot és a Regina Coelit. Husvét napján lázasan még eljött a templomba, de már hűsége életpárja és jó emberei segítségével nehezen vánszorgott haza és többé nem is kelt fel. Tüdőgyulladás örölte meg az elpusztíthatatlannak gondolt, egykoron óriási erejű, közel kétméteres emberi testet. Betegségét példás béketűréssel viselte. Szentségekkel erősített lelke — megnyugvással fogadta az isteni Gondviselés bölcs rendelkezését. Április 23-án tért sírjába Endrőd nagy halottja. A temetési szertartást és az elhunyt lelkiüdvéért felajánlott szentmisét Csernus Mihály apátplebános végezte nagy segédlettel. A falu népe hatalmas tömegben kísérte utolsó útjára a leghíresebb magyar kántorok egyik legnagyobbikát, akinek saját bucsuztatóját — régi barátja: Kalmár Illés csongrádi főkántor énekelte — a hívő hangos zokogása mellett. A jó Istentől csodás zenei képességgel, nagyszerű invencióval megáldott öreg kántor, a legszebb bucsuztatók költőjének porhüvelyé — az endrőd-szarvasvégi temetőben várja a nagy napot, amikor »megharsan a trombita, a sírok megnyílnak«, hogy Istenhez tért lelkével újra egyesülhessen és résztvegyen abban a dicső-kórusban, mely örök Te Deumot zeng a boldogító Örök Birónak.

H I R E K

XII. Pius Pápa — római hírek szerint — nagyjelentőségű enciklikát ad ki, melyben a katolikus anyaszentegyház helyzetével és a hívek hitvalló életének kialakításával és megnyilatkozásának szükségességével foglalkozik a világháború alatt és után.

Baiczai Beliczey Miklós főispán június folyamán ellátogat Endrődre, hogy átvegye az Öregkerti Szent Imre Munkáskör diszelnökké történt választási jegyzőkönyvét. Főispánunk ugyanakkor résztvesz a Nostratárház megnyitó ünnepségén.

Ezüstmise. Borbás Pál szentszéki tanácsos, Békésszentandrás érdemes plebánosa április 30-án ünnepelte pappá szenteltetésének 25 éves fordulóját. Kézvezetője Fetzer József pápai kamarás, szarvasi espereplebános volt. Az ünnepi szentmisén a hívek nagytömegén kívül résztvett a kerületi papság teljes számban, dr. Ugrin László főszolgabíró vezetésével a járási és helyi közigazgatási szervek, valamint a társadalmi egyesületek képviselői. A szentmise után az egyházközségi képviselőtestület diszgyűlésén ünnepelte népszerű lelképásztorát. Majd a kerületi papság nevében Fetzer József esperes, a közigazgatási részéről dr. Ugrin László főbíró, továbbá az egyházközség elnöke, a község főjegyzője, a tantestület és más társadalmi egyesületek vezetői köszöntötték a jubilánst, aki közvetlen, meghatott szavakkal köszönte meg az általánosan megnyilvánult szeretetáradást. Ad multos annos.

Köszönetnyilvánítás. özv. Ujházi Miklósné ezton mond hálás köszönetet mindazon hivatalosnak, egyesületeknek és jóbarátoknak, akik felejtethetetlen jó férje elhunytával együtt érző részvétükkel vigasztalták és hűsége életpárját elkísérték utolsó földi útjára.

Papi-gyűlés. Az endrői esperesi kesület papsága április 30-án tartotta tavaszi gyűlését Békésszentandrásán. A tárgyszózat alapos és szakszerű letárgyalása után Fetzer József espereselnök tartott előadást. A kerületi gyűlés elhatározta, hogy augusztus végén tart zárt lelki gyakorlatot rendez a kerület tantestülete számára.

Dr. Hoffman Károlyt, Békésvármegye főügyészének honvéd főhadnagy fia váratlanul elhunyt. A gyászbaborult atya és családja iránt az egész vármegye őszinte részvétet érez.

Szeged város impozáns megnyilatkozásban ünnepelte dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök harminc esztendősi püspöki jubileumát.

Gyász hírek. Fetzer József pápai kamarás, esperesplebánost sulyos csapás érte. Édesanyja az elmúlt hó végén — keresztényi türelemmel viselt szenvedés után, a betegek szentségeivel megerősítve visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Őszinte részvéttel osztozunk esperesünk mélységes fájdalmában, s a drága elhunytat Jézus Szent Szívének irgalmába ajánljuk.

Sulyos szerencsétlenséget okozott a sashalmi Komlós-féle gyermekjátzó nagykereskedésben történt újabb robbanás. Hét sulyos sebesültje van a végzetes robbanásnak.

Közügyűlések. Békésvármegye kisgyűlés május 14-én, törvényhatósági bizottsága pedig május 15-én tartotta tavaszi évnegyedes közgyűlését. Nagy figyelmet keltett a vármegye alispánjának részletes, mindenre kiterjedő alapos jelentése a vármegye egészségügyi, közbiztonsági, közgazdasági és munkásügyi vonatkozásaiban. Több endrői ügyben is döntött a vármegye kisgyűlése, illetve törvényhatósága. Így jóváhagyta a Gyoma-Endrődöt összekötő kövesut betonátépítését mintegy 450.000 pengő összegben, jóváhagyta a képviselőtestületi határozatokat a kondorostanyai utügyek rendezése tárgyában, a tanyai orvosi lakás létesítése ügyében és a piactéri trafik-hely átengedése tárgyában. A törvényhatósági bizottság tárgyalta Bárdossy László miniszterelnök leiratát kormányralépéséről és egyhangulag támogatását helyezte kilátásba a Bárdossy kormányának.

Endrőd község képviselőtestülete május 16-án tartott gyűlésen határozatot hozott egy új szeker hidmérleg létesítése, a kondorostanyai központi kut kijavitása, a Szent János kápolnater cseréje, új kápolnák és ravalozók építési segélye, a Vidaház javíttatása, az előjáróság tiszteletdíjának, s a szegődményesek illetményeinek rendezése, Dógi Elemér halászbérlő béridejének egy évi meghosszabbítása, a fedeztetési díjak megállapítása, az öregkerti napközi otthon kiadásainak biztosítása, s az öregkerti postaügynökség felállításának hozzájárulási segélye tárgyában.

Az új horvát kormány rendeletet adott ki, hogy a zágrábi zsidók ingó vagy ingatlan vagyontárgyat nem vásárolhatnak és semmiféle kereskedelemmel nem foglalkozhatnak.

Wirth Károly nyilas képviselő mandátumát — a képviselőház összeférhetlenségi bizottsága — 1941 január 31-től megszüntetnek nyilvánította. Nevezett volt képviselőt a Kuria felség sértés és hűtlenség miatt jogerősen sulyos fegyházbüntetéssel sújtotta.

A Katolikus Népszövetség Országos Temetkezési Pénztáregyesülete nem régiben tartotta évi közgyűlését dr. Gévay Wolff Nándor ny. államtitkár elnöke alatt. Az évi jelentés hatalmas fejlődéséről számolt be a kitűnő intézménynek. A Pénztáregyesületnek — a Gazdák Biztosító Szövetkezete által kezelt díjtartaléka 4 millió 72.356.07 pengő. Az 1940 évben 1883 elhunyt tag után kifizetett az egyesület 401.126.87 pengőt, míg rendkívüli temetési és szülési segélyekre 71.993.34 pengőt. Orvondetes jelenség, hogy a felszabadult országrészek keresztény lakossága tömegesen jelentkezik tagul az egyesületben. Családjáról és gyermekeiről gondoskodik az, aki pontosan fizető hűsége tagja lesz a kitűnő katolikus egyesületnek.

Tanfolyam. Budapest székesfőváros Iskolánkülső Népművelési Bizottsága folyó évi június hó 18-tól 28-ig férfiak részére és folyó évi június hó 29-től nők részére Balatonlellén népművelési vezetőképző tanfolyamot rendez. A tanfolyamokon a részvételi díj személyenként 68 pengő, amelyben szállás napi háromszori étkezés, borralaló, strandhasználat, kurtaksa, továbbá Balatonlellén a podgyász szállítása is bennfoglaltatik. A tanfolyamokra csak korlátolt számban vehetők fel hallgatók, ezért felhívjuk a népművelő előadók figyelmét, hogy kérelmüket, adataik megjelölésével adják be a Békésvármegye Népművelési Bizottságánál (Gyula Vármegyeháza) május hó 20-ig. Egykét népművelő részvételi díjat részben a Bizottság viseli.

A magyar sajtó kettős ünnepe

Az Országos Magyar Sajtókamara május 22-én, áldozócsütörtökön délelőtt fél 11 órakor avatja fel ünnepélyes külsőségek között Andrassy-ut 101 alatt a Magyar Sajtó Házát. Megelőzően reggel 9 órakor a római katolikus egyház szertartása szerint megszentelik, fél 10 órakor a református, 0 órakor pedig az evangélikus egyház szertartása szerint megáldják az új székházat. A felavatási ünnepségre vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály, az Országos Magyar Sajtókamara elnöke most küldötte szét a meghívókat.

Ugyancsak a Magyar Sajtó Házában tartja meg aznap déli 12 órakor diszközgyűlését a Magyar Hírlapírók Országos Nyugdíjintézete fennállásának 60. évfordulója alkalmából. A közgyűlésen vitéz leveldi Kozma Miklós titkos tanácsos, a Hírlapírók Nyugdíjintézetének elnöke mondja az ünnepi beszédet. Utána Zimmer Ferenc ügyvezető elnök ismerteti az intézet 60 éves történetét; végül pedig a társintézmények és egyesületek tolmácsolják üdvözlőket.

Figyelem!

A Magyar Királyi Földművelésügyi Minisztérium — telepítésre alkalmas földterületet kíván juttatni — 20 - 30 többgyermekes törpe és kisbirtokos, esetleg elégséges anyagi feltételekkel és gazdasági szerelvényvel rendelkező munkáscsaládoknak.

A Minisztérium leirata, a földbirtok térképe, a telepítés feltételei megtekinthetők — a főjegyzői irodában. Felhívjuk Endrőd község lakosságát, hogy csak rövid 8 napi határidőt engedélyeztek a jelentkezésre, azért ne halassa el későbbre senki az érdeklődést. Kitűnő feltételek, igen alacsony földárak, kedvező elhelyezkedést biztosít — a leirat.

Hatsányi László
főjegyző.

Haszonbérbeadási hirdetés.

A nagyváradi lat. szert. Káptalan f. évi május hó 20-án déli 11 órakor Nagyváradon, a Káptalan Gazdasági Hivatalában (Sal Ferenc u. 6) zárt ajánlatú nyilvános versenytárgyaláson 1941. évi október hó 1-től kezdődő 12 gazdasági évre haszonbérbe adja a cirkópuszta mintegy 1075 kat. hold kiterjedésű mezőgazdasági birtokát.

A birtok művelési ágak szerinti megoszlása a következő:

Szántóföld	896kh 412n-öl
Kert	4 „ 349 „
Szőlő	1 „ 513 „
Legelő	41 „ 954 „
Erdő	37 „ 988 „
Adómentes terület	94 „ 411 „
Összesen:	1075 „ 427 „

Az ezennel meghirdetett birtok Bihar vármegyében, Csökmő község határában, a Csökmő — Okány törvényhatósági út két oldalán fekszik.

Ajánlati biztosítékul nyugta ellenében kat. holdanként 2.— pengő fizetendő be a versenytárgyalás megkezdése előtt d. e. fél 11 óráig a nagyváradi lat. szert. Káptalan Gazdasági Hivatalában (Nagyvára, Sal Ferenc u. 6.)

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek a káptalani uradalom jószágfelügyelőségénél, Cirkópuszta, u. p. Csökmő, Bihar m., vagy a nagyváradi káptalani gazdasági hivatalban megtekinthetők. Ugyanott részletes felvilágosítások is kaphatók.

A nagyváradi káptalani uradalom jószágfelügyelősége.

Különböző fejlődési fokon állanak a vetések

A vetések állásáról és a mezőgazdaság állapotáról szombaton adta ki a földművelésügyi miniszter legújabb jelentését. Az évszakhoz képest hűvös és csapadékban bő időjárás a növényzet fejlődését megakasztotta és a tavaszi munkálatokat egyes helyeken hátráltatta. A növényzet fejlődése lassú, de a korai vetések a hideg idő ellenére is szépen megerősödtek és az ország legnagyobb részében elég jól állanak. A tavaszi kalászosok, amelyeket a kimaradt őszi kalászosok pótlására a szokottnál nagyobb területen vetettek, általában elég jól állanak, bár fejlődésükhöz most már száraz és meleg időt kívánnak. A káposztanövények vetése még folyamatban van, a korán vetettek jól keltek. Az őszi vetések az ország egyes helyein ezidőszert annyira különböző fejlődési fokon állanak, hogy az esedékes minősítő becslést még nem lehetett összeállítani.

Az őszi buzavetések a hűvös időjárás miatt lassan, de az ország legnagyobb részében kielégítően fejlődnek. A déli részeken szárba indultak. A sok csapadék és a meleg hiánya miatt a vetések a mélyebb fekvésekben kissé foltosak és sárgaszínűek. A tavaszi buzavetés egyenletesen, jól kelt. Aránylag legjobbak még az őszi buzavetések Bács-Bodrog, Békés, Csanád, Fejér, Baranya, Somogy, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Borsod, Tolna, Veszprém és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyékben.

Az őszi rozsvetések a hűvös időjárás miatt szintén csak lassan, de általában kielégítően fejlődnek. Az őszi árpa egyenletesen fejlődik és szárba indult. A tavaszi árpa vetését kevés kivétellel befejezték. A későbbi vetések lassan kelnek és lassan fejlődnek. A zabvetés kedvesebb időt kíván. Helyenként még tart a vetés.

A káposztanövények közül a kukorica, továbbá a cukor- és takarmányrépa vetése még tart. A burgonya késői fajtáját még ültetik.

A kerti vetemények a hűvös és esős időjárás miatt kissé megkésve kerültek a földbe. A gazdasági növények közül a köles tatárka és cirok, a kender és lenvetése még tart. A lóhere és lucerna állása igen különböző. A rétek, ahol nem állnak víz alatt, a hűvös idő ellenére elég jól sarjadzanak. A legelők nagy része víz alatt áll, a partosabb és magasabb részeken a fűnövény általában jó.

A gyümölcsfák részben most virágnak, részben már elvirágoztak. A koraiak helyenként kisebb fagykárt szenvedtek. A korán elvirágozott gyümölcsfákon a termés biztató.

BÉRLETSZÖVETKEZET alapítását kérte több gazda és kisbirtokos már ismételtén. Most kedvező alkalom van nagyobb birtok bérbevételére igen kedvező feltételek mellett. Akik részt óhajtanak venni ilyenben, azok vasárnap és hétfőn jelentkezzenek a plébániai-hivatalban.

Népmozgalmi adatok

április hóról.

SZÜLETEIT: Hornok Mihály és Szosznyák Margit leánya: Gizella Margit, Tóth Gellért és Gyuricza Mária fia: Nándor Károly, Fekécs Mátyás és Nehéz Veronika leánya: Irén Margit Fülöp Imre és Valuska Ilona leánya: Irén, Pencsev Kolev és Smiri Mária fia: Kolev Conju, Wagner György és Dávid Mária leánya: Klára, Peló Lajos és Timár Etelka fia: Zoltán Mihály, Szilágyi Lajos és Timár Ilona leánya. Margit, Hegedüs Péter és Hornok Mária leánya: Ella Terézia, Tóth József és Veba Gizella fia: István, Timár Imre és Iványi Rozália fia: Imre József, Jánosik András és Fülöp Julianna leánya: Margit, Rafael József és Horváth Klára fia: József Ferenc, Timár András és Timár Emerencia fia: Andor József Iván.

JEGYVÁLTOTTAK: Hornok László fmüves — Timár Eszterrel, Kiszely Ferenc cipész — Gyuricza Eszterrel, Hornok Elek ács — Timár Mária Teréziával, Barják Lajos munkás — Polgári Máriával, Hunya Imre fm — Németh Ilonával, Fodor János munkás — Forgács Máriával, Adamik Imre fm — Forgács Juliannával, Roik József fm — Szosznyák Etelkával, Gyebnár Ferenc éttermi segéd — Kiszely Margittal, Diós József fm — Knapcsék Erzsébettel.

HÁZASSÁGRA LÉPTEK: Kiszely Ferenc cipész Hegedüs Margittal, Fülöp Miklós cipész Timár Máriával, Boda István csendőr őrmester Dávid Etelkával.

MEGHALT: Pap Máté fmüves 40 éves tüdővészben, Timár Margit 22, éves tüdő-gümőkórban, Gyuricza Gergely 63 éves májrákban, Vaszkó Mária 5 hónapos torok-lobban, Smiri József 63 éves tüdő-gümőkórban, Laposnyik Lajos 43 éves szervszív-bajban, Rafael Klára 15-hónapos hörghurut, Laposnyik Erzsébet 19 éves tüdő-gümőkórban, Hegedüs Vendel 9 hónapos hörghurutban, Fülöp Terézia 58 éves szervszív-bajban, Ujházy Miklós 77 éves tüdőlobban, Szabó Imre 20 éves tüdő-gümőkórban, Fekés Irén 2 hetes veleszületett gyengeség, Farkas Imre 37 éves tüdő-gümőkórban.

Hirdessen lapunkban

Az Országos Magyar Sajtókamara kéri Olvasóinkat, hogy adakozzanak az Ujságírók Nyugdíjintézetének javára. A közért folytatott munkában megrokkant ujságírók nehéz helyzetén segít az, aki a Ujságírók Nyugdíjintézetének javára adakozik.

Falállítják a mezőgazdasági munkatáborokat

Rövidesen mezőgazdasági munkatáborokat állítanak fel, ahol azokat a munkásokat, akiket minitotóius munkakerülőket ismernek, fogják elhelyezni, hogy így rákényszerítsék őket arra, hogy az általános mezőgazdasági szempontoknak az eddiginél jobban megfelelő tevékenységet fejtsenek ki. A munkások soraiban vannak olyanok, akik nem érzik át a termelésre szükséges nyugalom fontosságát és a munka szentségét; akik mindig a munkánélküli segélyre szeretnének támaszkodni. Ezekre bizony kemény sors vár. Együttal arról is intézkednek, hogy a munkabérvisszályok eldöntésére hivatott szerv létesüljön.

Földtulajdonosok és munkások figyelmébe.

A 196900/941 F. M. számú rendelet értelmében minden mezőgazdasági ingatlant, még a beépítetlen házhelyeket is be kell munkálni és be kell vetni. Az eddig volt kötelező munkasegítség megszűnt fenti számú rendelkezéssel és helyette a honvédelmi törvény alapján honvédelmi szolgáltatás címén igénybe lehet venni és ki lehet rendelni mezőgazdasági munkára alkalmas munkaköteles személyeket, gazdasági gépeket, gazdasági eszközöket, fogatos-, vagy gépi járműveket, személy- vagy teherszállításra alkalmas állatokat. Ilyen igénybevétel esetén a honvéd-kincstár által igénybevett tárgyak utáni térítés jár, az emberi munka után pedig az igénybevétel hónapjára megállapított legkisebb napszám-bér. Ajánlatos tehát, hogy mindenki szabad egyezkedéssel igyekezzen munkát vállalni. Ne feledje senki, hogy a mezőgazdasági termelés magánérdek is, de főként s elsősorban közérdek.

Felelős szerkesztő:
CSERNUS MIHÁLY
Felelős kiadó:
WALTHIER GYÖRGY

Nyomatott
NÁDUDVÁRY MIHÁLY
„PETŐFI”-nyomdájában
GYOMÁN.